

Vaxljuset

NR. 4 2023 • SEPTEMBER–DECEMBER

*En trotjänare
och Lutherfantast
tackar för sig*

EN SISTA HÄLSNING
Begravning, så kan du vara
delaktig i utformningen

ACT SVENSKA KYRKAN
Hjälper bönder ställa om

Svenska kyrkan
VAXHOLM

Friheten att råda över sin egen tid och liv

Ja, då var hösten här igen och tänk, jag tycker att det är ganska skönt! Sommaren är underbar men jag känner mig alltid lite stressad på sommaren. Så mycket man vill hin-

na med och så många som man ska träffa. Hösten kommer med lugnet för mig. Tid för eftertanke och reflektion, gärna i en färgsprakande skog eller i stearinljusens sken vid köksbordet. Nu blir kanske förvisso inte denna höst fullt så lugn eftersom vi håller på och rekryterar både ny diakon och präst samt att jag av biskopen fått förtroendet att vara Roslags kontrakts nya prost de tre kommande åren. Ett förordnande som jag är mycket stolt och tacksam över.

En som däremot får det lugnare i höst är vår diakon Christina som efter 40 års tjänst i församlingen nu går i pension och som hon själv konstaterar

jag får friheten att råda över min egen tid. De orden är tänkvärda och jag har funderat mycket på dem. Har vi inte den friheten hela tiden? Man vill kunna säga ja på den frågan

men om sanningen ska fram styrs vi av en hel del *måsten* som är nödvändiga så som arbete, betala räkningar, underhålla hemmet med mera. Men vissa gånger borde jag prioriterat lite annorlunda och använt min tid till annat som också är viktigt i mitt liv; hälsan och familjen. En annan tanke som dyker upp hos mig är att vi också har friheten att bestämma hur vi vill ha det när vår tid och liv här på jorden är slut. Därför har vi i detta nummer av Vaxluset en artikel om vilka möjligheter man själv och ens anhöriga har inför en kommande begravning. Vi har upptäckt att flera tror att man inte kan vara med och påverka innehållet i en kyrklig begravning och därför väljer en borgerlig i tron att den är *friare* i sin utformning. En kyrklig begravning innehåller stora friheter att vara med och påverka just innehåll och utformning så läs gärna mer om det längre fram i tidningen.

Ett sammanfattande bibelord får bli Christinas följeslagare genom livet ur Johannesevangeliet 11.25 *Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig ska leva om han än dör.*

MADELEINE SARENFÄLT

Kyrkoherde

JOURHAVANDE PRÄST

Skulle du behöva någon att prata med och församlingens präster eller diakoner inte kan ta emot ditt samtal, kan du mellan kl. 22.00-06.00 alltid ringa Jourhavande präst på tel. 112

VAXLJUSET

Nr. 4 2023, årgång 28

Vaxluset är en församlingstidning för Svenska kyrkan, Vaxholms församling och utkommer fyra gånger per år. Vaxluset delas ut till alla hushåll i Vaxholm. Nästa nummer kommer i december.

Foto omslag: Fredric Hellgren.

Redaktion: Madeleine Sarenfält, Christina Bursjö och Linda Metérus Haglund.

Redaktör och layout: Linda Metérus Haglund

Ansvarig utgivare: Madeleine Sarenfält, tfn: 08-541 717 02

Tryckeri/repro: Wikströms Tryckeri AB

Distribution: Post Nord

KONTAKTA OSS

Telefon- och öppettider på expeditionen: måndag-fredag kl.10-12.

Samt kl. 13-14 måndag och tisdag.

Onsdagar kl. 10-11.30.

Tfn: 08-541 300 03

Besöksadress: Hamngatan 25

Postadress: Box 38, 185 21 Vaxholm

E-post: vaxholm.forsamling@svenskakyrkan.se

Kyrkogårdsförvaltningen: vaxholm.kyrkogardsforvaltning@svenskakyrkan.se

Hemsida: www.svenskakyrkan.se/vaxholm

Facebook: vaxholms församling

Instagram: svenskakyrkanvaxholm

Välkommen att skicka e-post till oss:

fornamn.efternamn@svenskakyrkan.se

Adresserna finns också på vår webbsida.

Ordförande kyrkorådet

Åsa Klint tfn: 070-734 73 34

Ordförande kyrkofullmäktige

Jan Wester tfn: 070-396 51 86

Ordförande kyrkogårds- och fastighetsutskott

Sven Morin tfn: 08-541 320 16

Nyhetsbrev

Vill du prenumerera på nyhetsbrevet från Vaxholms församling?

skriv till vaxholm.forsamling@svenskakyrkan.se eller fyll i formuläret på hemsidan.

Nu får jag frihet att råda över min egen tid

Efter 40 år i församlingens tjänst går diakon Christina Bursjö i pension. Det har varit många roliga och ibland svåra arbetsuppgifter men nu får andra ta över.

TEXT: MADELEINE SARENFÄLT FOTO: HANNA NGUYEN BURSJÖ

Christina är född och uppvuxen på Ullna gård, har gått i skola i Rydbo och Vaxholm. Hon tog studenten 1977 på Tibble gymnasium. Direkt efter studenten kom hon in på ITH (Institutio Theologica Holmiensis) med tanke att hon skulle bli präst. Tankarna om att bli präst hade väckts hos Christina redan som tioåring då hon läste om den helige Franciskus och sedan skrev i sin dagbok om tankar för sitt framtida yrkesval. Men efter ett års teologistudier hoppade hon av då kallelsen till präst inte längre kändes rätt. Efter att ha vikarierat på Norrbergs-skolan och arbetat som konfirmandledare i församlingen fick hon så småningom tjänst som församlingsassistent 1983. Tre år senare började en ny präst i församlingen, Ulf-Peter Georgii, som kom att betyda mycket för Christina. Under sju års tid tjtade han på henne med orden *Vad ska du bli när du blir stor?* och till slut föll allting på plats för henne. Det var 1993 som hon skickade in ansökan till diakonutbildningen och efter sommarens semester damp brevet om att hon antagits ned i brevlådan. Glad i hågen ville hon berätta den glada nyheten för Ulf-Peter men hon hann aldrig för Ulf-Peter förolycka-

des den dagen i en tragisk bilolycka. Christina kastades då direkt in i rollen som blivande diakon då det var hon som fick lämna dödsbudet till kollegorna i församlingen.

FÖRSTA DIAKONEN I FÖRSAMLINGEN

Diakonistudierna bedrevs på halvfart samtidigt som hon fortsatte arbeta som församlingsassistent 100% med två små barn hemma och ett husbygge. Vigningen till diakon skedde sedan i Storkyrkan den 13:e augusti 1995 under biskop Henrik Svenungssons ledning. Församlingen hade då ingen diakontjänst inrättad men två år senare fanns den på plats och Christina blev den första diakonen i församlingens historia. Bibelordet som funnits med Christina genom livet, från konfirmationen till vigningen, är från Johannesevangeliet 11.25 *Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig ska leva om han än dör.*

Jag är fascinerad över antalet år hon arbetat här och frågar henne varför hon inte bytt församling utan varit Vaxholm trogen så lång tid. Christina skrattar och svarar *lathet*. Närheten till hem och familj har all-

tid varit viktig för henne. Christina säger också att hon under sina år i Vaxholms församling arbetat under fem kyrkoherdar och med varje ny ledare så har arbetet förändrats.

PRISAD SKOLKYRKA

På frågan om vad som varit roligast med att vara diakon säger Christina att det har varit att se hur församlingen utvecklats och vuxit. Att hon har skaffat sig ett stort kontaktnät genom åren. Något som hon är mycket stolt över är Skolkyrkan som hon byggt upp och som församlingen fått pris för, samt Stockholms ledarstipendium som hon erhållit. Även det 500-åriga Lutherjubileet som hon var projektledare för tillhör höjdpunkterna, innehållandes en resa till Wittenberg och trädplantering i Tyskland och Vaxholm.

Hennes intresse för vår reformator började med en studiecirkel och Lutherresa i församlingens regi för många år sedan. *Luther på axeln* visade sig ha även andra, positiva och livsbejakande sidor. Christina fann att Martin Luther var mer mänsklig än vad han framställts som i den svenska historien. Han uppskattade och lyfte fram sin hustru Käthe som jämställd honom själv och det har fastnat hos Christina. Därför har Christina, när vi haft Skolkyrka gestaltat just Käthe Luther. Framsidan på detta nummer av Vaxluset är från Christinas sista föreställning som Käthe tidigt i våras. Men vi hoppas naturligtvis att Christina vill komma in och gästspela i sin gamla paradroll även efter pensioneringen.

BÅDE GLÄDJE OCH SORG I ARBETET SOM DIAKON

Självklart innebär rollen som diakon inte bara glädjeämnen och när jag frågar Christina om det som varit tungt ibland, berättar hon om sitt arbete med att lämna dödsbud tillsammans med polisen och att stå på Arlanda julhelgen 2004 och möta hemkommande svenskar efter Tsunamikatastrofen i Thailand. Speciellt känslofyllt var det med de barn som kom hem utan föräldrar. Allt

Christina i Skolkyrkans *Mose vandring*.

detta i hennes roll som kyrkans representant i kommunens POSOM-grupp (Psykiskt och socialt omhändertagande vid stora olyckor och katastrofer). Hon konstaterar att dessa uppgifter var *extremt jobbiga* men oerhört lärorika och viktiga att få göra. *Att få vara det ställföreträdande hoppet.*

Vad ska nu Christina hitta på som pensionär? Jo, med en familj bestående av maken Urban, de tre barnen och de två barnbarnen samt familjens två hundar, så kommer tiden att fyllas med nya roliga aktiviteter. Trädgårdsodling och längre pe-

rioder med husbilen väntar också. Som Christina själv konstaterar: *Underbart att få friheten att råda över sin egen tid!*

Min sista fråga blir; Vad har du för råd till en nyvigd diakon? Direkt kommer svaret *Att titta på vigningslöftena då och då och lev ditt liv efter dom! Påminn dig själv om att du ska stå på de förtrycktas sida och vara ett ställföreträdande hopp.*

Det varmaste och innerligaste tack Christina för allt du gjort för Vaxholms församling under dina 40 år i tjänst!

FOTO: HANNA NGUYEN BURSJO

Christina och Bozzy på hundutställning.

DIAKONI – KYRKANS OMSORG

Diakoni är kyrkans omsorg om medmänniskan och skapelsen, ibland kallas det också kyrkans sociala arbete. Det handlar om att genom delaktighet, med respekt och i ömsesidig solidaritet möta människor i utsatta livssituationer. Grunden för arbetet är Guds kärlek, som den möter oss i Jesus Kristus. Diakonen har tystnadsplikt.

DIAKONENS KLÄDER OCH EMBLEM

Diakonen har grön skjorta och ett särskilt halsband. Vid gudstjänster använder diakonen alba och stola.

Diakonen är klädd i grön frimärksskjorta och med diakonemblemet hängande runt halsen i en lång kedja (sidan 3). Det är samma typ av plagg som används av präster och biskopar i Svenska kyrkan, och det är bara diakoner som har den gröna färgen.

Emblemet har en särskild betydelse: duvan – med den friska olivkvisten som lämnade Noas ark och återvände med budskap om liv.

KALENDARIUM

Gudstjänster

I lokaltidningen Kanalen finns predikotursannonser samt på församlingens anslagstavlor och i appen Kyrkguiden.

Månadsbladet kan du hämta i kyrkan och i församlingsgårdarna. Vill du få månadsbladet hemskickat, kontakta expeditionen på tfn 08-541 300 03 eller e-post vaxholm.forsamling@svenskakyrkan.se

Du hittar alltid aktuell och uppdaterad information på svenskakyrkan.se/vaxholm Med reservation för eventuella ändringar.

ONSDAGAR KL. 12

På onsdagar kl. 12 i Vaxholms kyrka är det lunchmusik, andakt med musik, orgelmeditation eller mässa.

KVÄLLSMÄSSA MED SING-ALONG GOSPEL OCH POP

Torsdagskvällar i Resarö kapell jämna veckor under höstterminen. Kl. 18.15 Sing-along med gospel och pop. 19.10 Kvällsmässa.

TACKSÄGELSESDAGEN

SÖNDAG 8 OKTOBER KL. 11

Traditionsenlig tacksägelsegudstjänst i Resarö kapell, med efterföljande höstmärknad. Efter gudstjänsten serveras förstärkt fika. Alla pengar från försäljningen går till Världens barn.

SERVICE IN ENGLISH/INTERNATIONELL GUDSTJÄNST

Tibble kyrka, Täby

SÖNDAG 22 OKTOBER,

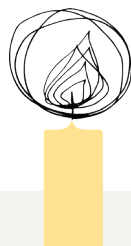
19 NOVEMBER, 3 DECEMBER KL. 14

Vaxholms kyrka

SÖNDAG 17 DECEMBER KL. 11

Christmas carols. Vaxholm gospel medverkar.

www.facebook.com/serviceinenglish
Everyone is welcome!

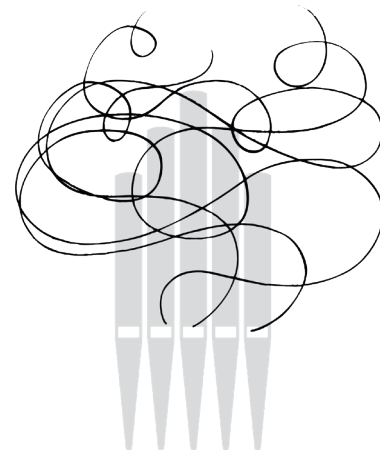

Allhelgonahelgen

ALLA HELGONS DAG LÖRDAG 4 NOVEMBER KL. 16

Minnesgudstjänst med ljusständning. Vaxholms Kyrkokör sjunger. Vaxholms kyrka

Kaffe serveras på Nya kyrkogården från kl. 11. Vaxholms kyrka är öppen för ljusständning, samtal och stilla musik från kl. 11.

Musik i Vaxholms kyrka

om inget annat anges

ONSDAG 4 OKTOBER KL. 12

Lunchmusik.

FREDAG 13 OKTOBER KL. 19.30-20.30

Vaxholms kulturnatt
Gunnar Idenstam. Peacefull organ. Meditationer i en orolig tid.

FOTO: ANNA REET GILLBLAD

SÖNDAG 22 OKTOBER KL. 16

Musik i höstkväll.

ONSDAG 1 NOVEMBER KL. 12

Lunchmusik.

SÖNDAG 26 NOVEMBER KL. 16

Musik i höstkväll.

LÖRDAG 9 DECEMBER KL. 14

Musikcafé med Ceciliakören
I församlingsgården.

ONSDAG 13 DECEMBER KL. 18

Luciafirande med församlingens barnkörer och Kulturskolan. Biljett behövs. Mer info på affischer och webbsida.

SÖNDAG 17 DECEMBER KL. 16

Julkonsert med Vaxholms kyrkokör.

svenskakyrkan.se/vaxholm

På Vaxholms församlingens hemsida kan du läsa mer om olika verksamheter och anmäla dig till bland annat pilgrimsvandringar, körer, retreat och barn- och ungdomsverksamhet. Här finns också alltid uppdaterad information om gudstjänster, musik och träffar.

Välkommen till
minnesgudstjänst
i Vaxholms kyrka

FOTO: JOHANNES FRANDSEN/IKON

INSPIRATIONSKVÄLL OM HÅLLBARHET

Elsa Levinson, klimat- och hållbarhets-samordnare på Stockholms stift, föreläser om hållbarhet utifrån biskop Andreas Holmbergs bok *Gud såg att det var gott*.

Måndag 25 september kl 19
Vaxholms kyrka

Vaxholmsträff

En tisdag i månaden i församlingsgården.
Kl. 12.30 fikar vi tillsammans.
Kl. 13 börjar programmet.

12 september

Riksspelmannen Leif Alpsjö spelar vackra låtar på kohorn, fiol och nyckelharpa. Därtill berättelser och några visor.

10 oktober

Spåren efter mina steg

Ett litet program om bröderna Ted och Kenneth Gärdestad och deras musik. Med skådespelaren Catherine Jeppsson och musiker och Lennart Felixson.

14 november

Öst möter Väst

Visor och eldiga toner från Balkan möter svensk folkmusik, ungerska Csardas med mera. Mona Rosell och Enes Ziga.

12 december

Blandade pärlor

Rolf Larsson, musiker, sångare och underhållare och spelar country.

Vi vill bli fler

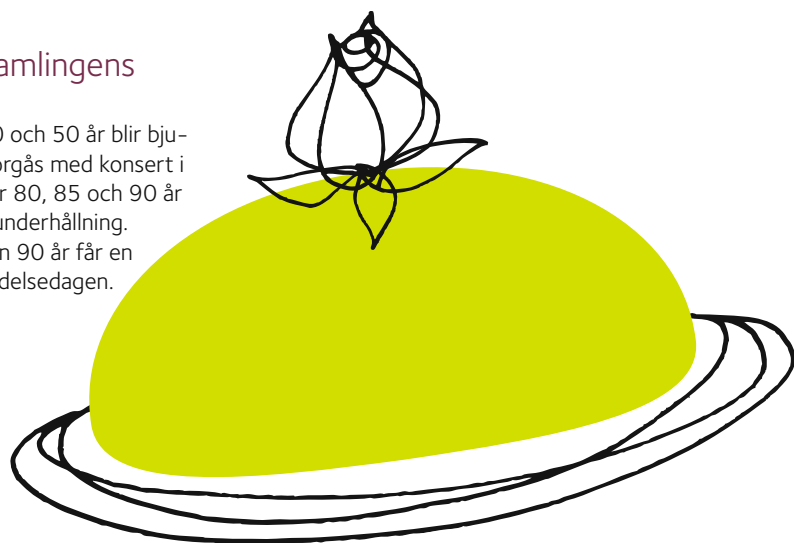
Ceciliakören (flerstämmig damkör) söker fler damer. Vi övar onsdagkvällar i församlingsgården. Hör av dig till Fredric Hellgren om du vill vara med: fredric.hellgren@svenskakyrkan.se 08-541 717 18

FOTO: FREDRIC HELLGREN

Så firar vi församlingens jubilarer

Du som fyller 30, 40 och 50 år blir bjuden på en matig smörgås med konsert i kyrkan. Du som fyller 80, 85 och 90 år bjuds på lunch med underhållning. Alla som fyller mer än 90 år får en blomstercheck på födelsedagen.

Författarkväll med musik

Sjukhusdiakonen och författaren Steve Sjöquist håller ett författarsamtal utifrån sin bok *Vägen valde dig* tillsammans med kyrkoherde Madeleine Sarenfält. Samtalet varvas med finstämd musik.

Tisdag 14 november kl. 19
Vaxholms kyrka

NOMINERA DIN KANDIDAT TILL FÖRSAMLINGENS FÖRTJÄNSTTECKEN

Förslag med motivering lämnas till Håkan Nord per e-post: hakan.nord@svenskakyrkan.se eller skicka till Vaxholms församling: Box 38 185 21 Vaxholm senast 14 november. Förtjänsttecknet delas ut i samband med gudstjänsten på första advent 3 december kl. 11 Läs mer på svenskakyrkan.se/vaxholm

KYRKLOPPIS

Torsdagar kl. 10–14 i församlingsgårdens källare, ingång från Kungsgatan. Välkommen att köpa kläder för vuxna, prata och fika.

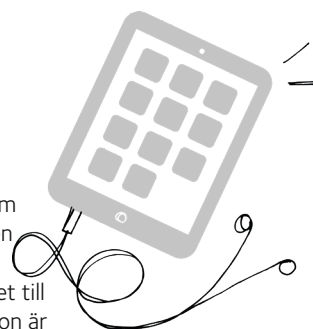
Under öppettiden tar vi också emot hela, rena vuxenkläder i säsong.

Du är alltid välkommen att ringa

om du känner dig ensam eller är orolig. Men även om du bara känner för att prata. Telefonnumret till församlingens expedition är 08-541 300 03, du kan ringa på vardagar mellan kl. 10–12 samt måndagar och tisdagar kl. 13–14. Säg att du vill bli kopplad till präst eller diakon. Samtal med präst och diakon är kostnadsfria.

JOURHAVANDE PRÄST

Om du vill prata med en präst andra tider på dygnet (kl. 22–06) kan du ringa Jourhavande präst telefonnummer: 112. Chatten är öppen alla kvällar kl. 20–24. Digitalt brev är öppet dygnet runt.

En sista hälsning kan se olika ut även om begravningen sker i Svenska kyrkan

Det finns en frihet att utforma begravningsgudstjänsten så den blir personlig och inkluderande, säger präst och kyrkoherde Madeleine Sarenfält som vill nå ut till fler församlingsbor om möjligheten till en personlig kyrklig begravning.

TEXT OCH FOTO: EMELIE SIMMONS, JOHANNES FRANDSEN/IKON

En del av kyrkans uppdrag är att möta människor i sorg och göra det sista avskedet så fint och personligt som möjligt. I Vaxholms församling arbetar Christina Bursjö som diakon och Madeleine Sarenfält som präst. Båda har lång erfarenhet av att möta sörjande, planera och leda begravningar.

– Kyrkan erbjuder en fin möjlighet att utforma en begravning idag enligt önskemål. Vi lyssnar in behoven på ett annat sätt än förr i tiden, säger Madeleine.

BEGRAVNINGSRITEN BETYDER MYCKET

Kyrkans begravningssed är en gammal tradition och själva ritens har betydelse för många generationer före oss.

– Riten hjälper oss att skapa minnen, att förstå att personen är död, det blir en start på en ny fas av bearbetning. I begravningsgudstjänsten får vi tacka Gud för den avlidnes liv på jorden, och lämna tillbaka övertagandet till Gud, säger Madeleine.

En rapport om förändringar i den

svenska begravningsseden av Svenska kyrkan 2021 visar att andelen så kallade direktbegravningar utan känd ceremoni femdubblats de senaste tio åren.

– Vi märker att fler väljer bort kistbegravning och har enbart ceremoni med urna.

Vi tror att det är bra med två avsked, ett vid kistan och ett vid graven. Även för sorgearbetet är det bra med de olika avskeden för att göra det konkret. Vi behöver de två avskeden för att ta in att vår anhörige

är död, att det är en kropp vi tar avsked av, säger Christina.

När det gäller kostnaderna kan du själv styra en del genom att ha en enkel kista och använda vårt vackra bårtäcke i stället för blommor på kistan. Många väljer att sätta in pengar till olika välgörenhetsorganisationer i stället för kransar och buketter.

VILL FÖRMEDLA LJUS OCH HOPP

När ett barn eller en ungdom dör är det extra skört och begravningen måste förmedla ännu mer ljus och hopp.

– Det kan ske genom delaktighet och involvering där vi tar fasta på hoppet. Vi tänder ljus, kanske finns flera foton på barnet eller ungdomen i olika miljöer. Vi brukar också skriva eller rita en hälsning på papper eller direkt på kistan tillsammans, fortsätter Christina.

Som diakon har hon en lång historia med att möta föräldrar som mist ett litet barn. För att underlätta

för föräldrarna har hon ibland hämtat upp kistan med barnet på sjukhuset för att sedan köra till bårhuset.

– Föräldrarna vill veta var barnet är och jag har tyckt det varit fint att få köra den transporten. Jag brukar sjunga barnvisor i bilen när jag kör, att visa omsorg är viktigt för mig, säger hon. Nu när hon går i pension har Christina ändå lovat att hjälpa till om det behövs igen.

Enligt kyrkans ordning måste begravningsgudstjänsten innehålla två psalmer.

– Psalmsången är en del av förkunnelsen och därför måste de finnas i en begravningsgudstjänst. Det finns flera vackra och lättsjunga psalmer som till exempel *Blott en dag, Härlig är jorden* med flera, fortsätter Madeleine. Musiken är för många en viktig komponent för ett vackert och fridfullt avsked. Många har en solist som framför en låt som kanske betydde mycket för den avlidne och kanske vill du läsa en dikt om du orkar.

Du kan själv bestämma hur delaktig du vill vara i ceremonin.

Även kistläggningen är betydelsefull ur många perspektiv anser Christina.

– Det kan vara fint att ha i den avlidnes hem, i en trygg och omsorgsfull miljö, där de anhöriga kan lägga ner något betydelsefullt i kistan, såsom en blomma, bädda om den avlidne. För barnens skull är det viktigt att få vara så delaktig som möjligt, ja det gäller såklart vuxna också, säger Christina.

VIKTIGT ATT BEJAKA SORGEN

En av kyrkans viktiga budskap är att bejaka sorgen. Det har bland annat skett genom nationella kampanjer i samband med allhelgonahelgen.

– Idag får inte sorgen plats i människans liv. Vissa skjuter upp sorgen och menar att de inte har tid att sörja. Men döden och sorgen måste få en plats i livet. Sorg är inget farligt och man kommer att leva vidare, det finns inget val, avslutar Madeleine.

Kyrkans budskap i en svår tid av sorg är att visa på det kristna hoppet – livet efter döden, säger Madeleine.

Act Svenska kyrkan hjälper bönder ställa om

Isaac Ibrahim Khalil och dottern Shaima har påverkats mycket av klimatförändringarna i Nildeltat.

Klimatförändringarna har fått familjen Khalil att lägga om sitt jordbruk. De är inte längre beroende av bara potatis – utan odlar också majs och vete här i den lilla byn i norra Egypten. På köpet har intäkterna ökat, och pengarna går till skola och mediciner.

TEXT: ANNA WAHLGREN FOTO: FADY NADY/ ARUI, EGYPTEN

Isaac Ibrahim Khalil ler med hela ansiktet när han berättar om de nya rutinerna. Tidigare fokuserade familjen på att odla potatis. Numera växlar de mellan potatis, majs och vete. När de har skördat potatisen, är det dags att plantera vetet, och så vidare. På så sätt håller de sig ekonomiskt flytande under hela året.

– Vetet lagras vi i huset, för att använda till bakning. Resten säljs på marknader. Pengarna går till barnens skolor men också till min hustrus mediciner.

I varje by i norra Egypten berättas samma historia. Vädret har bli-

vit oförutsägbart. När det förväntas regn, kommer inget. Och när det väl börjar regna, kommer det för lite. Dessutom har hettan blivit alltmer extrem. Det är ett sorgligt faktum: Det är jordens allra fattigaste som får ta smällen av klimatförändringarna. De drabbas hårdast men har gjort minst för att orsaka problemet.

KLIMATET HAR BLIVIT TORRARE

Familjen Khalil bor i byn Galila i regionen Bani Suif i norra Egypten. Här är man, och har alltid varit, extremt beroende av Nilen, jordens

näst längsta flod, och Nildeltat, det breda floddelta där Nilen delar sig och rinner ut i Medelhavet. Historiskt har denna vattenreservoar gynnat jordbruk och odling.

På senare år har förutsättningarna ändrats. Det har blivit torrt. Det är så påtagligt att det syns med blotta ögat. Träden är torra, vissa träd är döda. Det växer inte som förr. Som jordbrukare gäller det att hitta alternativa sysselsättningar och inkomstkällor.

På gården i byn Galila bor Isaac, hans hustru, deras fyra barn och Isaacs pappa. Det vet Isaac Ibrahim Khalil, som lever med sin hustru och

fyra barn. I huset bor också Isaacs far – flergenerationsboende är vanligt i Egypten. På grund av det förändrade klimatet har familjen anpassat sitt jordbruk. Med hjälp från Act Svenska kyrkan och dess samarbetspartner CoC-Bless har familjen kunnat ställa om.

Sedan familjen Khalil lagt om jordbruket har intäkterna ökat. Förra året hade de till och med möjlighet att laga ett avlopp i huset.

– Så fort vi har tjänat lite extra pengar så använder vi dem till att fixa något hemma. Men skolan slukar mest pengar. Vi har fyra barn och tre av dem går i skolan. Jag önskar att de blir ingenjörer och läkare, att de får en hög utbildning med mycket kunskaper, säger Isaac Ibrahim Khalil och ler mot sexåriga dottern Shaima som sitter i hans knä. Hon har precis börjat förskola och drömmer om att bli läkare.

SPRIDER KUNSKAP DÄR DEN SAKNAS

Ett varierat jordbruk är en möjlighet att ta sig ur fattigdom, säger Ramy Nabil Shehata, projektledare inom jordbruksutveckling hos Act Svenska kyrkans samarbetspartner CoC-Bless.

– Vi jobbar främst i isolerade delar av Egypten, på platser där människor aldrig har hört talas om att jordbruk kan läggas om och på så sätt växa. Många här saknar kunskap om de klimatutmaningar vi står inför. De har aldrig fått lära sig att deras handlingar påverkar vattennivåerna, de har heller inte fått lära sig om moderna, mer effektiva, jordbruksmetoder. Många känner en nervositet inför att introducera nya grödor men när de ser att det fungerar så lugnar de sig.

Ramy Nabil Shehata jobbar för Act Svenska kyrkans egyptiska samarbetspartner med att ställa om småjordbruket.

I och med klimatförändringarna måste vi alla tänka om, menar Ramy Nabil Shehata. Mycket handlar om kunskap och information.

– Många har vant sig vid konstbevattning och är inte medvetna om

hur det påverkar grundvattennivåerna. Att plantera majs i maj är heller inget människor här är vana vid men alla måste tänka om.

Målet är att öka hållbarheten och att få slut på hungern, säger han.

– Jag känner stort hopp när jag ser familjer vidga sina vyer och prova nya grödor, när skördarna blir bra så får det en direkt påverkan på människors livskvalitet.

EGYPTEN HÅRT DRABBAT AV VATTENBRIST

Egypten är ett av de länder som är värst drabbat av vattenbrist, förklarar Margareta Koltai, rådgivare för rättvis hållbar försörjning vid Act Svenska kyrkan.

– Det beror både på hettan och frånvaron av regn. I den här delen av världen odlas ofta ris, majs och citrusfrukter – alltihop är extremt vattenkrävande. Dessutom är det ju viktiga exportvaror.

– Det som tidigare växte här, kan inte längre växa på grund av förändrat klimat. Men det finns hållbara lösningar. Man kanske kan börja odla en sorts ris som kräver mindre vatten. Man kanske behöver bredda sin produktion så att man kan sprida och växla skördarna över året. Säger Margaretha Koltai.

SMÅFÖRETAGARE FÅR SÄLLAN STÖD

Småskaliga jordbrukare, fattiga bönder ute på landsbygden, nås sällan av hjälp – varken från den egna reger-

ingen eller stöd utifrån.

– De trillar ofta utanför de stora biståndssatsningarna, som gärna tänker storskaligt. Samma sak med de statliga stöd som jordbrukare har rätt till i en omställning. Det finns sådana stöd också i Egypten men de är inte utformade för småbönder. Småföretagarna tappas helt enkelt bort i systemet. Svenska egenföretagare och bönder kan säkert känna igen problematiken, säger Margareta.

ACT SVENSKA KYRKAN NÅR DE MEST MARGINALISERADE

De kvinnliga bönderna spelar en viktig roll, enligt Margareta. De hamnar lätt i skymundan av männen. De riktade stöden når inte alltid kvinnorna eftersom de främst jobbar i hemmet. Men kvinnorna tar ofta hand om den odling som är tänkt för familjen, medan mannen ansvarar för det kommersiella jordbruket, det som ska säljas på marknader.

– Ur ett svältperspektiv är de kvinnliga bönderna alltså jätteviktiga. Deras arbete gynnar ju familjen.

Men hur hittar ni till de här familjerna?

– Det är det som är kyrkans styrka. Det är inte vi som hittar familjerna, utan det gör de lokala kyrkor och organisationer som vi samarbetar med. Act Svenska kyrkan ingår i ett globalt sammanhang. Våra partners finns på marken, det är därför vi kan nå ut så brett och till människor som biståndsorganisationer kanske inte alltid hittar. Vi når de mest marginaliserade, de som håller landsbygden levande.

Ramy Nabil Shehata, projektledare inom jordbruksutveckling hos Act Svenska kyrkans samarbetspartner CoC-Bless, samtalar med Isaac's pappa.

	GÖR MÅNGA LÄTTADE		MED BIOLOGISK MÅNGFALD			HAR VI INDRAGET	LÄNGTGÄENDE	GUMMÅTT		KICKA	PISTOLSKOTT IBLAND	SYRLIG MASSA
	STÄMNING					ÄR HISTORIA			DET TYGET ÄR TILL STÖD			
	GÅR GOTT		KAN MAN BLI VÄCKT PÅ BLEV BEN									
	FÖLJER AMEN EFTER					LULLULL	KALLAS KALKON STAMSTÄLLE					
	SVENSKA KYRKAN HAR TVÅ								FINNER MÅNGA I SKOGEN LAT SJUK			
© ORDSMEDJAN	FINNS PALLAR FÖR OKRÄNKBAR	SPRIDER TRÖTTANDE	MÅL	MÅL	DÄMPAS IBLAND							KAN-SKE FEM ELLER SEX
							SOM EN BUFFEL					
							HAR SITT BEHAG	GNÄGG		LÄGGS VID MÅL		
TILLHÖR ORDEN		HÅLLER IHOP HAR TVÅ HÅL		TRÄNINGSTJÄNST	FLÖDANDE FÅR KRISTNAS RÖSTER					FUNKERA SKOLA		
							IGÅNG	STÄNK				
SLUTAR MED BUCKLA			DET HÖGSTA BETYGET		FINNS OLJA I					BLEV MAMMA SOM GAMMAL		
VILL MAN SE I LAGET	HÖRS MÅNGA I				ÖPPNAS EN DEL			FESTA SOM GRÄDDAN				

